

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 87/2021-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Evou Klemovou, M. R. Štefánika 1, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 218/2014 z 19. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 218/2014 z 19. júla 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Vec napadla ústavnému súdu 13. júla 2019. V súlade s čl. X bodom 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 schváleného 16. decembra 2020 je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Robert Šorl (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovatelia sa v procesnom postavení žalobcov v konaní domáhali učenia, že vlastníkom nehnuteľností (bližšie opísaných v napadnutom rozsudku krajského súdu) bola v čase smrti [REDACTED] [REDACTED] (pôvodná žalobkyňa a právna predchodkyňa sťažovateľov) a tieto patria

do dedičstva po nej, a zároveň určenia, že žalovaný je povinný zdržať sa vstupu a akejkolvek dispozície k nehnuteľnosti (bližšie konkretizovanej v napadnutom rozsudku krajského súdu). Sťažovatelia v konaní tvrdili (a aj preukázali, pozn.), že 22. decembra 1961 uzatvorili ich právni predchodcovia kúpnu zmluvu s právnymi predchodcami žalovaných, na základe ktorej nadobudli viaceré nehnuteľnosti (ďalej len „kúpna zmluva“). Sťažovatelia v konaní argumentovali, že o vôli predávajúcich previesť a kupujúcich kúpiť nielen nehnuteľnosti v rozsahu špecifikovanom v odseku 1 kúpnej zmluvy (explicitná špecifikácia parciel s výmerami, pozn.), ale aj nehnuteľnosti v rozsahu zameranom už poľným plánom v r. 1957 a vytýčenom kolíkmi podľa ich užívania svedčí prejav vôle zmluvných strán v odsekoch 6 a 7 kúpnej zmluvy. Odsek 6 kúpnej zmluvy znel takto: *„Medzi stranami je nesporné, že kupujúci preberajú kúpené nehnuteľnosti tak, ako sa ony v prírode nachádzajú a to v takom stave, ako si ich strany pri kúpe navzájom odsúhlasili, t. j. aj čo do výmery nehnuteľností, ktorá je vzájomne vytýčená kolíkmi. Prípadné odlišné údaje v pozemkovej knihe nemajú vplyv na platnosť tejto zmluvy.“* a odsek 7 kúpnej zmluvy: *„Predávajúce dávajú týmto svoj bezpodmienečný súhlas k tomu, aby si kupujúci bez ďalšieho dali prepísať vlastnícke právo na kúpené nehnuteľnosti a to včítane novoutvorenej parcely, ktorá by prípadne vznikla geometrickým zameraním nehnuteľností.“*

3. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 145/2007 z 30. januára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola žaloba zamietnutá a sťažovateľom bola uložená povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania.

4. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie. Krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny a priznal žalovanému proti sťažovateľom nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľov uznesením sp. zn. 2 Cdo 110/2018 z 29. marca 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti po podrobnom opísaní skutkového stavu v konaniach pred okresným, krajským a najvyšším súdom tvrdia, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu ich (v záhlaví tohto rozhodnutia označených) práv z dôvodu, že „... právne posúdenie veci Porušovateľom a Okresným súdom je nesprávne, vychádzajúce z nesprávnych skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov, a preto spočívajúce v nesprávnom posúdení skutkového stavu a dobromyseľnosti našich právnych predchodcov a Pôvodnej žalobkyne, ktoré vyústilo do nesprávnej interpretácie splnenia podmienok vydržania Pôvodnou žalobkyňou“.

6.1 Sťažovatelia vyčítajú krajskému súdu (a aj okresnému súdu), že neposkytol žiadnu ochranu ich vlastníckemu právu odvodenému od ich právnej predchodkyne, pretože «... pri hodnotení listinných dôkazov neprihliadli komplexne na skutočnosti, ktoré boli spôsobilé jednoznačne preukázať existenciu dobromyseľnosti našich právnych predchodcov, ako základného predpokladu pre nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Takými neboli len ods. 1 Kúpnej zmluvy, oplotenie pozemkov a ich užívanie v rozsahu väčšom o 262 m² ako bol explicitne uvedený v ods. 1 Kúpnej zmluvy, pretože nimi boli aj : (i) ustanovenia ods. 6 a ods. 7 Kúpnej zmluvy (bod 5.), (ii) skutočnosti vyplývajúce z Vytyčovacieho plánu z r. 1975 vypracovaného znalcom, uvedené vo výkaze plôch vo vzťahu k Pôvodnej žalobkyňi a našej právnej predchodkyňi pri zápise „Starého stavu“ vychádzajúceho z údajov v tom čase platnej evidencie nehnuteľností pre k. ú. ■■■ (bod. 8), (iii) skutočnosť, že „■■“ parc. č. ■■■ bola vytvorená najneskôr 4 roky pred uzavretím Kúpnej zmluvy v r. 1957 a zakreslená na Poľnom nákrese č. ■■ (bod 8.), (iv) skutočnosť vyplývajúca z Vytyčovacieho plánu z r. 1975, že parc. č. ■■■ (303 m²) a č. ■■■ (150 m²) neboli súčasťou pôdohospodárskych závodov, ani užívané socialistickou organizáciou,

pretože boli evidované na LV č. ■■■ a evidenčnom liste č. ■■■ pre k. ú. ■■■ a parc. č. ■■■ bola zobrazená v snímke z pozemkovej mapy zo dňa 18.05.1973, hoci bola poľnohospodárskym pozemkom (bod 8.), (v) právny stav – evidovanie výmery 112 m² v evidencii nehnuteľností od r. 1969 v prospech Pôvodnej žalobkyne ako vlastníčky (bod 10., 27.2 a 28.1), (vi) skutočnosť, že právna predchodkyňa Zúčastnenej osoby a predávajúca, ■■■ ■■■, trvala v r. 1965 na finančnom vyrovnaní za 32 m² pozemku podľa nej neoprávnene pričleneného mimo dohody pri kúpnopredajnej zmluve a nikdy nežiadala žiadne ďalšie finančné vyrovnanie za inú oplotenú časť, (vii) skutočnosť, že z čestných prehlásení piatich nezávislých osôb z r. 2008, nemajúcich žiadny prospech z výsledku sporu, vyplýva, že nehnuteľnosti užívané našimi právnymi predchodcami boli užívané 45 rokov a oplotené už v r. 1965 (bod 13.) a oplotenie bolo viditeľné aj na dobových fotografiách, ktoré všetky vo vzájomnej súvislosti oprávňovali našich právnych predchodcov najneskôr od r. 1975 domnievať sa, že od r. 1965 oplotené nehnuteľnosti sú v ich oprávnenej a dobromyselnej držbe, a že tieto boli nadobudnuté Kúpnu zmluvou a „dokúpou“ v r. 1965.».

7. V závere sťažovatelia uviedli: „Tvrdíme, že v našom prípade Porušovateľ neuviedol dostatočné a presvedčivé dôvody svedčiace správnosti a spravodlivosti Rozsudku Okresného súdu a jeho Rozhodnutia, pretože ani jeden zo všeobecných súdov nezistil správny skutkový stav, v dôsledku čoho oba prijali nesprávne skutkové závery, a preto ich rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci. Rozhodnutie porušovateľa považujeme za arbitrárne, rozporné s účelom a významom vydržania, obsahujúce prvky ľubovôle a takého hodnotenia dôkazov, ktoré je ústavne neudržateľné.“

8. Sťažovatelia zároveň tvrdia, že napadnutým rozsudkom krajského súdu im bola nielen odňatá možnosť výkonu ich vlastníckych práv, ale tento stav vniesol do ich života aj „značnú psychickú záťaž, pocit beznádeje a frustrácie“, ktoré sú znásobované vplyvom výsledku súdneho konania na všeobecných súdoch na ich sociálny život so susedmi a známymi. Navrhujú, aby im ústavný súd priznal finančné

zadosťučinenie. Za primeranú výšku finančného zadosťučinenia považujú sumu vo výške 5 000 € pre každého z nich.

9. Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd nálezhom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19.07.2017, č. k. 3Co/218/2014-337, porušené boli.

2. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19.07.2017, č. k. 3Co/218/2014-337, porušené boli.

3. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19.07.2017, č. k. 3Co/218/2014-337, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000 € (slovom : Päťtisíc eur), ktoré jej je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000 € (slovom : Päťtisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov konania v sume 346,26 € (odmena za 2 úkony právnej služby á 2x {1/2 zo 163,33 €} + 2x 9,80 € režijný paušál), ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet JUDr. Evy Klemovej, advokátky, vedený v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] č.ú. [REDAKOVANÉ], do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

9.1 Súčasne sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol aj o odklade vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu tak, že:

„Odkladá vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19.07.2017 č. k. 3Co/218/2014-337, do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“

Tento návrh sťažovatelia odôvodnili potrebou „... dočasnej a predbežnej ochrany našich práv s poukazom na to, že rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania vytvárajú právny základ rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške tejto náhrady podľa ustanovenia § 262 ods. 2 CSP, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, voči ktorému je síce možnosť podania opravného prostriedku - sťažnosti, o ktorej však rozhoduje súd prvej inštancie ako posledná možná inštitúcia. Rozhodnutie o odklade vykonateľnosti Rozhodnutia Porušovateľa môže zabezpečiť predchádzanie prípadnému ďalšiemu využívaniu mimoriadnych opravných prostriedkov alebo iných prostriedkov právnej ochrany, keďže je tu riziko, že rozhodnutie o výške náhrady trov konania, ktoré je závislé výlučne na právoplatnosti konečného rozhodnutia, bude založené na rozhodnutí, ktoré zasiahlo do našich základných práv a slobôd a môže byť predmetom budúceho zrušenia.“

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 20 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

18. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

20. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

21. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

K rovnakému záveru možno dospieť aj v súvislosti s namietaným porušením čl. 36 ods. 1 listiny, ktorý svojím obsahom zodpovedá zneniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

22. Sťažovatelia sú v konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

23. Podstata argumentácie sťažovateľov je založená na tvrdení, že v dôsledku nesprávnych skutkových zistení a vyhodnotení dôkazov došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Sťažovatelia považovali vo veci za rozhodujúce nesprávne posúdenie krajského súdu (aj okresného súdu) o otázke oprávnenosti držby a následnom vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Podľa názoru sťažovateľov je napadnutý rozsudok krajského súdu (ale aj rozsudok okresného súdu) arbitrárny (bod 7 tohto rozhodnutia).

24. Ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá

na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

25. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania, resp. strane sporu sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 275/2018).

26. Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že okresný súd riadne zistil skutkový stav veci, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v rozsudku okresného súdu náležite a dostatočne odôvodnil. Vzhľadom na to ústavný súd zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Ústavný súd sa preto oboznámil aj s odôvodnením rozsudku okresného súdu.

27. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia rozsudku v podstatnom uviedol:

«V prejednávacom prípade navrhovatelia nepreukázali žiadny titul, na základe ktorého by sa dala konštatovať dobromyseľnosť držby. Samotné zameranie pozemku a jeho oplotenie vo väčšej rozlohe nie je titulom, na základe ktorého by sa právni predchodcovia navrhovateľov mohli domnievať, že nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, prípadne, že sú dobromyseľní držiteľia. Právni predchodcovia navrhovateľov disponujú titulom k nadobudnutiu pozemku o veľkosti cca 290 m² (70 m² pozemok dom, 1/2 pozemku vo veľkosti 376 m², čo predstavoval spoločný dvor a cca 32 m² odkúpených v roku 1965). Tak ako to uvádza aj znalec v posudku, reálne teraz disponujú nehnuteľnosťou, pozemkom vo veľkosti 306 m² (prikúpená záhradka mala reálnu výmeru 43 m²). Navrhovatelia sa však domnievajú, že ich právna predchodkyňa nadobudla vydržaním ďalšie parcely vo veľkosti 262 m² (150 m² a 112 m²), pričom v konaní neuviedli žiadny titul, na základe ktorého by sa mohli domnievať, že sú vlastníkami, respektíve dobromyseľnými držiteľmi ďalších nehnuteľností v celkovej výmere porovnateľnej s výmerou pozemkov, ktoré boli reálne zakúpené. Dobrá viera držiteľa musí byť v danej veci posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ (manželia ■■■■■ a ■■■■■) pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu mali, alebo mohli mať pochybnosti, že plocha, výmera, držaných pozemkov zodpovedá ploche uvedenej v kúpnej zmluve, prípadne posudku, ktorým sa oceňovali prevádzané nehnuteľnosti. V prejednávacom prípade bolo v kúpnej zmluve zo dňa 22.12.1961 presne uvedené, že nadobúdajú pozemok vo výmere 70 m² a polovicu spoločného dvoru vo výmere 376 m². Ani po zakúpení časti záhrady vo veľkosti cca 32 m² nenastala žiadna okolnosť, ktorá by ich oprávňovala sa domnievať, že právni predchodcovia nadobudli ďalšiu výmeru pôdy. Žiadna iná zmluva, ani iný moment, od ktorého by mohli navrhovatelia odvíjať presvedčenie, že ich právni predchodcovia boli dobromyseľní nadobúdatelia práva, v konaní nebol preukázaný. Napriek skutočnosti, že geodet zameral väčšiu výmeru pozemku parc. č. ■■■■■ a táto bola oplotená a až do roku 2006 vyznačená aj v katastri s výmerou 303 m², žiadna skutočnosť nenasvedčuje tomu, že právni predchodcovia navrhovateľov začali užívať väčšiu nehnuteľnosť v dobrej viere. Jedným z hľadísk posúdenia dobromyseľnosti je aj posúdenie plochy kúpeného a skutočne držaného pozemku. Kúpený

pozemok predstavuje 290 m², pozemok reálne zapísaný vo vlastníctve navrhovateľov predstavuje 306 m² a pozemok, ku ktorému sa navrhovatelia domáhajú určenia vlastníctva, predstavuje rozlohu 262 m². Aj z tohto pomeru je zjavné, že právni predchodcovia navrhovateľov nemohli byť v dobrej viere, aj keď časť sporného pozemku ohradili a pri zachovaní náležitej opatrnosti si museli byť vedomí, že užívajú podstatne väčšiu časť, ako kúpili. Svedčí o tom aj skutočnosť, že spočiatku bol spor vedený ako spor o hranicu pozemku, pričom nariadeným znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že súčasná hranica je posunutá do strany navrhovateľov o 49 cm, čo ustanovený znalec vytýčil v teréne a odporca sa vyjadril, že hranicu medzi pozemkami posunie tak, ako ju vytýčil znalec.»

28. Krajský súd k doplneniu dôvodov rozsudku okresného súdu a v záujme dôsledného vysporiadania sa s odvolacími námietkami sťažovateľov uviedol:

«Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak v prvom rade skúmal oprávnenosť držby sporných nehnuteľností, a teda aj existenciu právneho titulu (i domnelého), ktorý dobromyseľnosť držby u žalobcov ako aj u ich právnych predchodcov mal zakladať, čo je zároveň jedným z predpokladov úspešného vydržania ako spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva...»

V súvislosti s tvrdením žalobcov v podanom odvolaní, že v konaní bolo preukázané, že ich právni predchodcovia fakticky užívali sporné pozemky, tieto mali oplotené a mali na nich postavené záchod a šopu a vysadené dreviny, odvolací súd konštatuje, že tieto skutočnosti nemajú žiaden právny význam pre posudzovanie dobromyseľnosti držby právnych predchodcov žalobcov, nakoľko samostatne, bez ďalšieho nezakladajú ich dobrú vôľu a presvedčenie, že cudzie pozemky užívajú spôsobom, že im vlastnícke právo k sporným pozemkom patrí. Vzhľadom na jednoznačné listinné dôkazy vykonané v súdnom spore, nemožno vyvodiť, že na strane žalobcov, resp. ich právnych predchodcov existovala dobrá viera, že im sporná nehnuteľnosť patrí, nakoľko dobrá viera oprávneného držiteľa sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne vzal do úvahy všetky okolnosti vzťahujúce sa na skúmanie dobromyseľnosti a oprávnenosti držby, pričom dospel k logickému záveru, že s ohľadom na obsah kúpnej zmluvy z r. 1961, oceňovaniu

nehnutelností, následnému vysporiadaniu spornej záhrady o výmere 32 m² a v konečnom dôsledku aj s ohľadom na pomer medzi veľkosťou výmery pozemkov uvedenej v kúpnej zmluve a veľkosťou výmery pozemkov, ku ktorým žiadali žalobcovia určiť vlastnícke právo, si museli byť právní predchodcovia žalobcov vedomí (napriek zameraniu väčšej časti pozemku geodetom), že užívajú podstatne väčšiu časť pozemku ako v skutočnosti kúpili.»

Ďalej krajský súd poukázal, že o uvedenom závere svedčí aj výsledok dedičského konania po právnej predchodkyňi žalovaného, v rámci ktorého boli prededené aj práve sporné nehnuteľnosti. Naopak, v dedičskom konaní po právnom predchodcovi sťažovateľov (žalobcov) neboli predmetom dedičstva sporné nehnuteľnosti.

29. V závere krajský súd uviedol: «Ak žalobcovia poukazovali na judikatúru týkajúcu sa započítania oprávnenej držby pred 1.1.1992, odvolací súd dáva do pozornosti, že započítať nemožno akúkoľvek držbu, ale len oprávnenú držbu (oprávnená držba bola vyžadovaná v každej právnej úprave vydržania obsiahnutej v Občianskom zákonníku), čo však v danom prípade splnené nebolo. Ak teda žalobcovia netvrdili a nepreukázali žiadny iný (i domnelý) titul (okrem kúpnej zmluvy z r. 1961), nepreukázali ani oprávnenosť držby a následne vydržania vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam.»

30. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé, že krajský súd (a v podrobnom rozsahu aj okresný súd v odôvodnení rozsudku) sa zaoberal podmienkami úspešného vydržania ako spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sťažovateľmi. Okresný súd v odôvodnení rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil mechanizmus vzniku a podmienky, ktoré je potrebné splniť na úspešné vydržanie vlastníckeho práva.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku podrobne, zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolaním sťažovateľov. Vo vzťahu k posúdeniu opodstatnenosti uplatneného nároku na určenie vlastníckeho práva, a to úspešného vydržania nehnuteľností sťažovateľmi, resp. ich právnou predchodkyňou (kľúčovej námietke v konaní o ústavnej sťažnosti), považuje ústavný súd argumentáciu krajského súdu za dostatočnú, jasnú a zrozumiteľnú, založenú na právnych záveroch,

ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel inštitútu vydržania, a teda za ústavne udržateľnú. Vzhľadom na to nie je možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľov, že by odôvodnenie napadnutého rozsudku bolo možné hodnotiť ako arbitrárne (bod 7 tohto rozhodnutia), ale je nutné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

Na základe citovaného sťažovateľa neboli schopní v konaní preukázať tvrdené dobromyseľné vydržanie predmetných nehnuteľností nad rozsah vlastníckeho práva k tým nehnuteľnostiam, ktoré nadobudli kúpnu zmluvou.

31. Ústavný súd dodáva, že o svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože krajský súd ich dostatočne a presvedčivo zdôvodnil, reagujúc pritom na všetky sťažovateľmi uplatnené relevantné námietky. Je ho preto možné označiť za ústavne konformný, bez znakov svojvoľnosti (arbitrárnosti) alebo ústavnej neudržateľnosti v dôsledku zjavných pochybení alebo omylov. Ústavný súd opätovne pripomína, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov a pri uplatňovaní svojej právomoci nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav.

32. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takého práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 79/2012).

33. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozsudku krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľmi označeného práva napadnutým rozsudkom krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu

34. Sťažovatelia zároveň argumentovali, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo zasiahnuté do ich základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny), ako aj ich práva na ochranu vlastníctva (čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu). Ústavný súd konštatuje, že ide o práva hmotného charakteru a že nezistil relevantnú súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a posudzovaným napadnutým rozsudkom krajského súdu. Taktiež zo skutočností, ktoré sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, nevyplýva žiadna možnosť porušenia týchto práv, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 439/2018). Keďže ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, odmietol pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite ústavnej sťažnosti (bod 9 tohto rozhodnutia) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu